

Vooral gegoede Duitsers anti-islamitisch

Steeds meer hoger opgeleiden ontvankelijk voor rechts-populisme

[Achtergrond](#) - 6 december 2010 - Auteur: Redactie Duitslandweb

Steeds meer Duitsers zijn anti-islamitisch. Vooral mensen met een hoger inkomen hebben het niet op moslims. Ook het antisemitisme in Duitsland groeit. Dat zijn de conclusies van twee studies die vorige week in Berlijn werden gepresenteerd. Toch zien de onderzoekers nog geen rechts-populistische partij à la Wilders in Duitsland ontstaan.

Duitsers denken negatiever over de islam dan Nederlanders, Fransen, Denen en Portugezen: 58 procent van de West-Duitsers en 62 procent van de Oost-Duitsers hebben een negatieve houding jegens moslims. In de andere onderzochte landen is dat tussen de 33 en de 37 procent. Dat blijkt uit onderzoek van de universiteit Münster. Het is de grootste internationale studie van deze aard ooit, aldus onderzoeksleider Detlef Pollack.

Een ander onderzoek dat vorige week werd gepresenteerd, het onderzoek 'Deutsche Zustände' van de universiteit Bielefeld, komt tot dezelfde conclusie: de vijandigheid ten opzichte van moslims en de ontvankelijkheid voor rechts-populistische ideeën is in Duitsland de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dat geldt vooral voor mensen met een hoger inkomen, zegt socioloog Wilhelm Heitmeyer. Hij onderzoekt sinds 2002 jaarlijks gevoelens van racisme, antisemitisme en vreemdelingenhaat in Duitsland.

Financiële crisis

Dat vooral de beter verdienenden negatief over de islam zijn, is nieuw en verrassend, aldus Heitmeyer bij de presentatie van zijn studie. Zij blijken inmiddels meer minachting te hebben voor werklozen en andere sociaal zwakkeren dan mensen met een doorsnee-inkomen. Dat is normaal gesproken precies andersom.

Tijdens de financiële crisis van 2008 hebben ook de hogere inkomensgroepen ervaren dat ze kwetsbaar zijn. Dat uit zich in toegenomen intolerantie en een agressievere houding ten opzichte van mensen die anders zijn of als "economisch nutteloos" worden gezien. Moslims zijn in de ogen van veel burgers beide, blijkt uit de studie van de universiteit Bielefeld.

Ook blijken anti-islamitische gevoelens steeds vaker voor te komen bij links-georiënteerde en middengroepen. Heitmeyer spreekt van een radicalisering van het midden.

Antisemitisme

Daarnaast neemt sinds 2008 het antisemitisme in Duitsland toe: bijna 30 procent van de Duitsers zegt in het onderzoek van de universiteit Münster negatief over Joden te zijn. In Nederland is dat 10 procent, in Frankrijk 21 procent.

Mensen met een hoger inkomen zijn de afgelopen tijd een stuk ontvankelijker geworden voor rechts-populistische ideeën, concluderen beide studies. Bijna de helft van de Duitsers vindt dat er te veel buitenlanders in Duitsland wonen, aldus Heitmeyer.

Verontrustend en schokkend, luidt het commentaar van vrijwel alle Duitse kranten op de cijfers. Zij tonen zich verrast over de wijdverbreidheid van het anti-islamisme en het rechts-populistische kiezerspotentieel. Toch verwachten Heitmeyer en Pollack niet dat in Duitsland de komende tijd een succesvolle rechts-populistische partij van de grond komt, zo zeiden ze bij de presentaties van hun studies vorige week.

Charismatisch leider

“Het is nog maar de vraag of deze culturele conflicten politiek worden“, aldus Pollack in de *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. Volgens hem kan het Duitse integratiebeleid de problemen aan. Volgens Heitmeyer mist de rechts-populistische beweging een charismatisch leider, zo noteerde de krant *taz* na de presentatie van zijn studie. Dezelfde conclusie trok hij vorig jaar ook in een [interview op Duitslandweb.nl](https://duitslandweb.nl).

Het omstreden anti-islamitische boek van bankier Sarrazin dat deze zomer zoveel stof deed opwaaien, is op geen van beide onderzoeken van invloed geweest, aldus Pollack en Heitmeyer. Dat boek verscheen in augustus. De onderzoeken zijn gebaseerd op peilingen eerder deze zomer en dit voorjaar.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/639/vooral-gegoede-duitsers-anti-islamitisch>